

Nr 67

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Integracja Azji Wschodniej. Mit czy rzeczywistość?

Redaktor naukowy
Bogusława Skulska

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2009

Spis treści

Wstęp	9

Część I

Plaszczyzny procesów integracyjnych w regionie Azji i Pacyfiku

Karolina Klecha-Tylec: Regionalizm Południowego Pacyfiku – ewolucja i perspektywy rozwoju	13
Krystyna Żołądkiewicz: AANZFTA – strefa wolnego handlu między ASEAN, Australią i Nową Zelandią	25
Grzegorz Mazur: Preferencyjne porozumienia handlowe Chińskiej Republiki Ludowej	40
Iwona Pawlas: Społeczno-ekonomiczny rozwój ASEAN w świetle badań taksonomicznych	51
Sebastian Domżański: Eksport zagranicznych inwestycji bezpośrednich z krajów Azji Południowo-Wschodniej a procesy integracji regionalnej ...	62
Mariusz Szuster: Światowy kryzys finansowy jako katalizator integracji krajów Azji Wschodniej	72
Magdalena Kinga Stawicka: Monetary integration of East Asia States	80
Katarzyna Żukrowska: Współpraca państw Azji w zakresie polityki monetarnej	89
Bogusława Skulska: Asian Development Bank as an initiator and coordinator of the economic integration processes in the Asia and Pacific Region	103
Anna Janiszewska, Ewa Klima: Australia as a partner of East Asia Countries – Political and Economic Aspects	114
Mieczysław Sprengel: Współzależności polityczne i gospodarcze między Australią i Japonią po II wojnie światowej	124
Paweł Sokala: Rola Chin w procesie transformacji systemu międzynarodowego Azji Wschodniej	134
Katarzyna Witczyńska: Integracja Azji Wschodniej. Mit czy rzeczywistość?	144
Małgorzata Rozkwitalska: Uwarunkowania kulturowe procesów integracji w regionie Azji i Pacyfiku – perspektywa biznesu międzynarodowego ...	152
Urszula Kałużna-Drewińska: Uwarunkowania kulturowe procesów negocjacyjnych w krajach Azji Południowo-Wschodniej	165

Część II

Wymiary bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku

Aleksandra Kuźmińska: Wybrane formy instytucjonalizacji bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku	179
Szymon Mazurek: Międzynarodowa współpraca w zakresie bezpieczeństwa energetycznego w ramach ASEAN i APEC	190
Hayssam Obeidat: Bliskowschodnia polityka energetyczna Chin	199
Lukasz Gacek: Bezpieczeństwo regionalne z perspektywy Pekinu	213
Sebastian Bobowski: Północnokoreański program nuklearny a regionalny system bezpieczeństwa	223
Zbigniew Piepiora: Przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych w regionie Azji Południowo-Wschodniej	232

Część III

Gospodarka międzynarodowa państw w regionie Azji i Pacyfiku

Paweł Pasierbiak: Współczesne tendencje rozwoju wymiany towarowej między Japonią i Chinami	249
Sergiusz Prokurat: Zmiany w strukturze geograficznej handlu zagranicznego Indonezji wskutek kryzysu roku 1997 w regionie i poza regionem ASEAN	262
Marcin Nytko: Uwarunkowania prawne bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Indiach	273
Marzena Adamczyk, Agnieszka Piasecka-Głuszak: Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do krajów Azji Wschodniej, Południowej oraz Południowo-Wschodniej w latach 2000-2007	284
Małgorzata Pietrasiak: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w nowych państwach ASEAN: Kambodży, Laosie, Wietnamie (CLV)	295
Patrycja Krawczyk: Rating rynków wschodzących Azji	307
Małgorzata Dziembala: Special Economic Zones and their significance for economic development of China and its regions	315
Anna Jankowiak: Chiny – ekonomiczny lider regionu czy świata?	328
Tadeusz Sporek: Chińsko-hinduska współpraca gospodarcza na przełomie XX i XXI wieku	340

Część IV

Znaczenie przedsiębiorstw w kształtowaniu powiązań ekonomicznych w regionie Azji i Pacyfiku

Katarzyna A. Nawrot: Production networks and industrial clusters in the process of regional integration of Southeast Asia	351

Bogusław Bembek, Teresa Piecuch: Wpływ japońskich doświadczeń na teorię i praktykę zarządzania zachodnich przedsiębiorstw	358
Agnieszka Piasecka-Głuszak: Kaizen – rozwój japońskiej ewolucyjnej metody zarządzania zmianą	371
Sylvia Przytuła: Japoński model zarządzania zasobami ludzkimi	382

Summaries

Karolina Klecha-Tylec: The South Pacific regionalism – evolution and perspectives for development	24
Krystyna Żołądkiewicz: AANZFTA – ASEAN-Australia-New Zealand free trade area	39
Grzegorz Mazur: Preferential trade agreements of the People’s Republic of China	50
Iwona Pawlas: ASEAN socio-economic development in the light of taxonomic research	61
Sebastian Domżański: Outward foreign direct investment from Southeast Asia and regional integration	71
Mariusz Szuster: The world financial crisis as a catalyst of the integration of East Asian countries	79
Magdalena Kinga Stawicka: Integracja monetarna krajów Azji Wschodniej ...	88
Katarzyna Żukrowska: The co-operation of Asian states in the area of monetary policy	102
Bogusława Skulska: Azjatycki Bank Rozwoju jako inicjator i koordynator procesów integracji ekonomicznej w regionie Azji i Pacyfiku	113
Anna Janiszewska, Ewa Klima: Australia jako partner państw Azji Wschodniej – aspekty polityczne i gospodarcze	123
Mieczysław Sprengel: The political and economic interdependence between Australia and Japan after the Second World War	132
Paweł Sokala: The Chinese role in transformation of the East Asian international system	143
Katarzyna Witczyńska: East Asian Integration. Myth or reality?	151
Małgorzata Rozkwitalska: Cultural determinants of the integration process in the Asia-Pacific Region – the international business perspective	164
Urszula Kałużna-Drewińska: Cultural conditions of negotiation processes in countries of Southeast Asia	175
Aleksandra Kuźmińska: Selected forms of institutionalization of security in the Asia-Pacific	189
Szymon Mazurek: International energy security co-operation in ASEAN and APEC	198
Hayssam Obeidat: The Middle East energy policy of China	212

Łukasz Gacek: Regional security from Beijing's perspective	222
Sebastian Bobowski: North Korea nuclear programme and regional security system	231
Zbigniew Piepiora: Counteracting the results of natural disasters in the region of Southeast Asia	245
Paweł Pasierbiak: Contemporary tendencies in trade development between Japan and China	261
Sergiusz Prokurat: Changes in Indonesian international trade's geographical structure in and beyond ASEAN as a result of the 1997s crisis	272
Marcin Nytko: Legal conditionings of foreign direct investments in India ...	283
Marzena Adamczyk, Agnieszka Piasecka-Głuszak: The Foreign Direct investments inflows into South, East, and South-East Asia between 2000 and 2007	294
Małgorzata Pietrasiak: Foreign direct investment in the new members of the ASEAN: Cambodia, Laos, Vietnam (CLV)	306
Patrycja Krawczyk: Ratings of emerging markets in Asia	313
Małgorzata Dziembala: Specjalne strefy ekonomiczne i ich znaczenie dla rozwoju gospodarczego Chin i ich regionów	327
Anna Jankowiak: China – economic partner of the region or of the world? ...	339
Tadeusz Sporek: The Chinese-Indian economic co-operation at the turn of the XX and XXI century	348
Katarzyna A. Nawrot: Sieci produkcyjne i klastry w procesie integracji regionalnej Azji Południowo-Wschodniej	357
Bogusław Bembenek, Teresa Piecuch: The influence of Japanese experiences on the theory and practice of the management of western companies	370
Agnieszka Piasecka-Głuszak: Kaizen – the development of Japanese evolution method of change management	381
Sylvia Przytuła: Japanese model of human resources management	392

Wstęp

Globalizacja międzynarodowych stosunków gospodarczych jest zjawiskiem powszechnym. W wielu publikacjach naukowych podejmujących tę problematykę podkreśla się, że terminem mocno związanym z pojęciem globalizacji jest integracja. Z jednej strony proces ten może być uznany za manifestację idei globalizacji gospodarczej. Mówi się wtedy o integracji globalnej, obejmującej cały świat, a zachodzącej przede wszystkim na poziomie rynkowym, co sprowadza się do redukcji bądź usuwania barier ograniczających współpracę. Z drugiej strony mamy do czynienia z gospodarczą integracją regionalną (regionalizmem¹), która bazuje na bliskości (geograficznej, kulturowej, gospodarczej) określonej grupy krajów i ma zwykle silną nadbudowę instytucjonalną (polityczną).

Choć regionalna integracja gospodarcza uznawana jest zazwyczaj za proces równoległy i uzupełniający w stosunku do globalizacji (głównie ze względu na istotną rolę internacjonalizacji w obu tych procesach), nie można jednoznacznie stwierdzić, czy w dalszej perspektywie ta zależność zostanie utrzymana. Integracja niesie bowiem ze sobą ryzyko ponownego pojawienia się barier w gospodarce światowej – już nie na poziomie lokalnym, a regionalnym, np. na granicach celnych zamkniętych ugrupowań integracyjnych. Ryzyko to jest zmniejszane przez założenie określonego stopnia otwartości ugrupowań integracyjnych oraz procesy ich rozszerzania, co jednak nie daje gwarancji utrzymania takiego stanu w przyszłości.

Przedstawiony trójkąt pojęć (globalizacja, integracja, regionalizm) zawiera w sobie całe spektrum relacji pomiędzy krajami na poziomie gospodarczym, politycznym, społecznym i zapewne również w innych wymiarach. Problemy i kontrowersje związane przynajmniej z częściową rozbieżnością przedstawionych ogólnie procesów są szczególnie widoczne w regionie Azji i Pacyfiku.

Niniejsza publikacja stanowi zbiór artykułów naukowych, które zostały nadesłane na drugą międzynarodową konferencję naukową pod nazwą „Integracja Azji Wschodniej. Mít czy rzeczywistość?”, zorganizowaną przez Katedrę Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu i objętą patronatem Ministerstwa Spraw Zagranicznych. W przygotowanych artykułach jak w soczewce skupiają się zróżnicowane i wielopłaszczyznowe zaintereso-

¹ N. Munakata zwraca uwagę, że termin regionalizm ma charakter bardziej instytucjonalny, w przeciwieństwie do pojęcia regionalizacji, czyli ekonomicznego procesu integracji realizującego się poprzez mechanizmy rynkowe. Polityczne nacechowanie pojęcia regionalizmu może prowadzić do przesadnego przypisywania temu procesowi quasi-merkantylistycznego (defensywnego) charakteru. Zob. N. Munakata, *Regionalization and regionalism: The process of mutual interaction*, RIETI Discussion Paper Series 04-E-006, Tokyo 2006.

wania autorów reprezentujących różne ośrodki naukowe w Polsce, badających aspekty zarówno makroekonomiczne, jak i mikroekonomiczne.

Zróżnicowanie problematyki merytorycznej powinno zwiększyć atrakcyjność rekomendowanej publikacji, co w następstwie stworzy autorom poszczególnych opracowań szansę weryfikacji wyników ich badań poprzez opinię najważniejszych recenzentów, jakimi są czytelnicy.

Przekazując czytelnikom drugi tom z cyklu opracowań poświęconych studiom nad procesami integracji w regionie Azji i Pacyfiku, wyrażam nadzieję, że jego treść będzie inspiracją do dalszej aktywności badawczej i popularyzatorskiej. W szczególny sposób pragnę podziękować Recenzentom, których uwagi zamieszczone w sporządzonych ocenach i opiniach pozwoliły autorom udoskonalić teksty artykułów i zredagować opracowanie w obecnej postaci.

Wrocław, wrzesień 2009

Bogusława Skulska